

GESCHIEDENIS VAN JE HUIS ONDERZOEKEN – 5 PRAKTISCHE STAPPEN

Lees hoe je de geschiedenis van je huis digitaal en online onderzoekt, een verhaal van maakt en vastlegt met deze 5-stappen handleiding. Ontdek vorige bewoners, eigenaren, bouwtekeningen, foto's en meer.

De geschiedenis van je huis ontdekken vergroot woonplezier, creëert waarde voor jezelf en voor toekomstige eigenaren en bewoners. Online is veel informatie digitaal te vinden. Maar willekeurig zoeken en bronnen checken kost veel tijd en levert niet een volledig beeld op.

Wil je de geschiedenis van je huis serieus onderzoeken? Volg deze vijf stappen om inzicht te krijgen in vorige eigenaren, bouwjaar en meer. Deze zijn samengesteld op basis van onze ervaring met huizenonderzoek voor honderden woningen in Nederland.

- Stap 1: Bronnen
- Stap 2: Onderzoek
- Stap 3: Tijdslijn
- Stap 4: Poster
- Stap 5: Bewaar

TIP 1: Start met je doel.

Wat wil je bereiken? Onze ervaring leert dat het goed mogelijk is om voor bijna ieder huis in Nederland een verhaal te maken. Bij gedegen onderzoek komen er altijd verrassende feiten en anekdotes boven.

Een goede leidraad voor een onderzoek is om na te denken over de volgende onderdelen:

- 1. De vroegste geschiedenis van geologie, menselijke bewoning en geschiedenis van plaats en straat*
- 2. De eerste grondeigenaren, bouw van buurt en straat*
- 3. De bouw van het huis, de eerste bewoners en eigenaren*
- 4. De volgende bewoners en eigenaren en wijzigingen aan het huis*
- 5. De laatste en huidige bewoners en eigenaren en wijzigingen aan het huis.*

Het kan handig zijn om deze handleiding te downloaden bij je onderzoek.

 [Download hier de volledige handleiding](#)

STAP 1: BRONNEN

Er zijn veel online bronnen die kunnen bijdragen aan de geschiedenis van je huis.
Zoals:

- **Web/Zoekmachine:** Google, Bing of andere zoekmachines helpen om informatie te vinden van omgeving, adres en eigenaren en bewoners.
- **Archieven:** Veel zijn online doorzoekbaar. Soms niet maar helpt het om via een zoekmachine te doorzoeken (dat kan eenvoudig door in de zoekmachine site: <https://bronnaam.nl> te gebruiken). Een aantal categorieën:
 - **Lokaal/regionaal:** Websites van lokale historische kringen of verenigingen, maar ook lokale Facebook-pagina's waar oude foto's en verhalen worden gedeeld. Gemeentes hebben zelf vaak ook een lokaal bouw dossier archief en soms ook een uitgebreider lokaal archief.
 - **Provincie:** Iedere provincie in Nederland heeft een eigen archief met uitzondering van Zuid-Holland waar de archieven meer versnipperd zijn in regionale archieven.
 - **Algemeen:** Daarnaast zijn er ook vele nationale en internationale bronnen die relevant kunnen zijn. Nationaal bijvoorbeeld: Oorlogsbronnen.nl, Nationaal Archief, Ansichtkaartenbeurs.nl. Internationaal bijvoorbeeld: Wikipedia of Oldmapsonline.
 - **Kranten:** Delpher is een landelijk krantenarchief. Maar er zijn vaak ook krantenarchieven die lokaal of regionaal zijn die weer niet in Delpher zitten.
- **AI:** ChatGPT, Claude, of andere AI kunnen ook als bron gebruikt worden. Werkt vooral voor meer algemene kennis van regio of buurt. Niet zo specifiek voor adres. En goed om altijd specifiek te vragen bronnen mee te geven zodat je zelf kunt checken of het klopt of dat de AI iets verzonnen heeft ([gebeurt meer dan je denkt](#)).

TIP 2: Vind alle relevante bronnen voor jouw adres

Om snel een overzicht te krijgen kan je via onze app een lijst met mogelijke bronnen voor jouw adres krijgen.

- [!\[\]\(511a36c244659513b679df9c639945de_img.jpg\) Vind bronnen via onze app \(gratis\)](#)

STAP 2: ONDERZOEK

In dit hoofdstuk vind je praktische informatie over hoe je het snelst meer achtergrond van je huis vindt. Met behulp van de juiste zoekwoorden en toelichting bij de meest relevante bronnen. We beginnen bij de omgeving, behandelen dan het adres en vervolgens eigenaren en bewoners.

Deze volgorde is logisch. Onderzoek naar de omgeving laat vaak zien hoe een adres in de loop van de tijd veranderde. Onderzoek naar het adres levert vaak weer eigenaar- en bewonersnamen op die verder onderzocht kunnen worden in de laatste stap.

Belangrijkste bronnen: Kaarten voor overzicht; AI voor snelle inzichten, Zoekmachine voor meer details en achtergrond; Lokale archieven voor plaatselijke verrijking

2.1 Omgeving

Als zoekwoorden voor de omgeving kan je natuurlijk je straatnaam gebruiken met de plaatsnaam. Daarnaast zijn buurtbenamingen en historische gebouwen in de omgeving interessant om op te zoeken. In de Homestory App krijg je automatisch relevante zoektermen waarop gezocht kan worden.

Kaarten

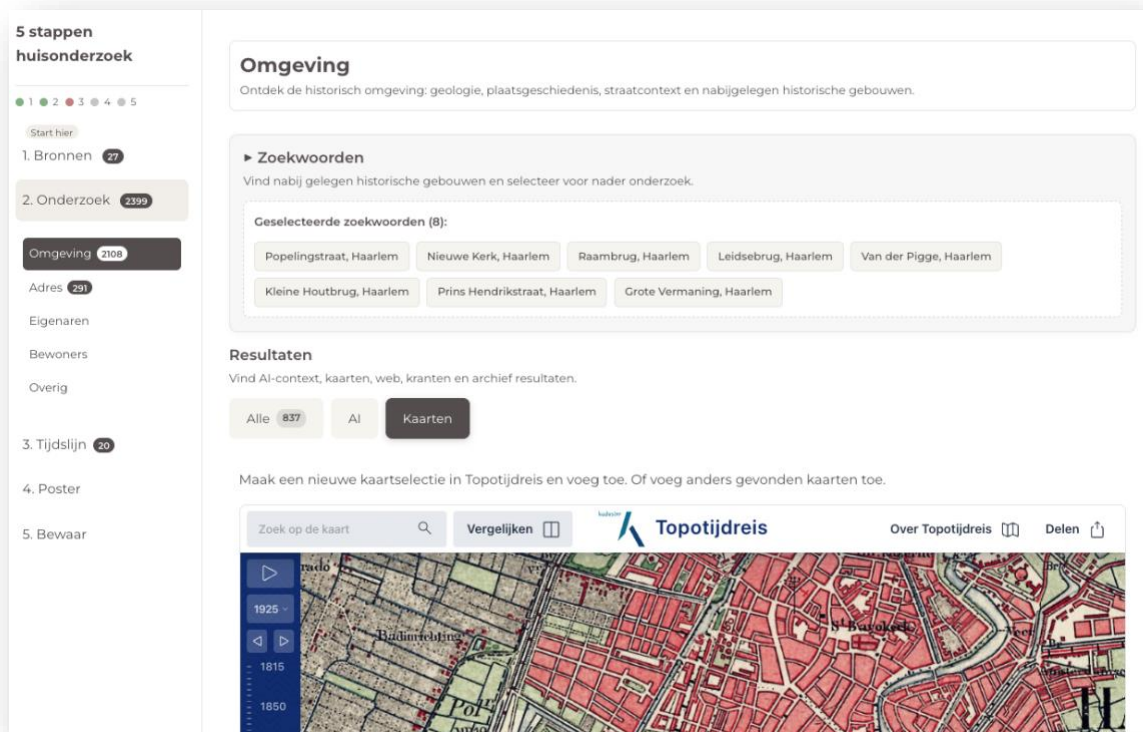
Historische kaarten geven een mooi tijdsbeeld van je omgeving. Soms krijg je daarbij inzicht in de vroegere benaming van de wijk waarin je huis nu staat. Met de tool op Topotijdreis kan je direct verschillende kaarten vinden op basis van je adres. Naast Topotijdreis zijn er nog meer mooie plekken om kaarten te vinden:

1. [Topotijdreis](#)
2. [Old Maps Online](#)
3. [Edugis](#)
4. [Beeldbank Cultureel Erfgoed](#)

TIP 3: Hou bij waar je op wat hebt gezocht

Wanneer je een tijdje aan het zoeken bent op verschillende zoektermen in verschillende archieven raak je snel het overzicht kwijt. Hierdoor ga je vaak dubbel zoeken op een term waar je eerder al op hebt gezocht in dat archief. Ergens bijhouden welke termen je waar al onderzocht hebt is dan wel erg handig!

- Kopieer spreadsheet template of gebruik de Homestory App

The screenshot displays the 'Omgeving' (Environment) section of the Topotijdreis website. On the left, a sidebar titled '5 stappen huisonderzoek' (5 steps home research) lists various filters: '1. Bronnen' (27), '2. Onderzoek' (2399), 'Omgeving' (2108), 'Adres' (291), 'Eigenaren', 'Bewoners', 'Overig', '3. Tijdslijn' (20), '4. Poster', and '5. Bewaar'. The main content area is titled 'Omgeving' and includes a description: 'Ontdek de historisch omgeving: geologie, plaatsgeschiedenis, straatcontext en nabijgelegen historische gebouwen.' Below this, the 'Zoekwoorden' (Search terms) section shows 'Geselecteerde zoekwoorden (8):' (Selected search terms (8):) with buttons for 'Popelingstraat, Haarlem', 'Nieuwe Kerk, Haarlem', 'Raambrug, Haarlem', 'Leidsebrug, Haarlem', 'Van der Pigge, Haarlem', 'Kleine Houtbrug, Haarlem', 'Prins Hendrikstraat, Haarlem', and 'Grote Vermaning, Haarlem'. The 'Resultaten' (Results) section indicates 'Vind AI-context, kaarten, web, kranten en archief resultaten.' (Find AI-context, maps, web, newspapers and archive results.) and offers filters for 'Alle' (837), 'AI', and 'Kaarten' (Maps). A note below states: 'Maak een nieuwe kaartselectie in Topotijdreis en voeg toe. Of voeg anders gevonden kaarten toe.' (Make a new map selection in Topotijdreis and add it. Or add other found maps.) The bottom part of the screenshot shows a historical map interface with a search bar, a 'Vergelijken' (Compare) button, and a 'Topotijdreis' logo. The map displays a historical street grid with red buildings and a blue river. A vertical timeline on the left side of the map shows years: 1925, 1815, and 1850.

Afbeelding 1: Zoekwoorden bijhouden en kaarten selecteren

2.2 Adres

Je huidige straat, huisnummer en plaats zijn natuurlijk een goed startpunt voor onderzoek. Maar wanneer je woning ouder is, dan is de kans groot dat het huisnummer of de straatnaam meerdere keren veranderde. Ook verschillende spellingswijzen zijn heel gebruikelijk. Nog verder terug waren straatnamen een zeldzaamheid buiten steden en werd vaker een regionale benaming of een kadastraal element als adresaanduiding gebruikt. Het onderzoek naar de omgeving heeft je hiervoor wellicht al wat aanwijzingen gegeven.

Belangrijkste bronnen: Kadaster voor veel achtergrond; Adresboeken voor bewoners; Bouwdossier voor wijzigingen aan woning en bewoners/eigenaren, Kranten voor advertenties, familieberichten en nieuws; Lokale & Provinciale archieven voor meer achtergrond

Kadaster

De kadastrale gegevens zijn het beste startpunt omdat deze veel informatie opleveren waarmee je verder kan zoeken in andere bronnen. Sinds het begin van de 19de eeuw worden de gegevens van huis- en landeigendom bijgehouden in Het Kadaster. Deze kadastrale gegevens bevatten informatie zoals:

1. **Oud-eigenaren/bewoners:** Naam, beroep en woonplaats
2. **Land en bebouwing:** De oppervlakte en de omschrijving, zoals bos, erf, tuin, bouwgrond, huis, schuur.
3. **Adresbenaming:** De straatnaam van nu kan vroeger anders zijn geweest, ook straatnummering verandert wel eens.
4. **Kaarten:** Regelmatig worden er kaarten gemaakt die worden vastgelegd om de exacte grensafbakening en bebouwing vast te leggen voor ieder perceel.
5. **Erfpacht en erfdienstbaarheid:** Indien er sprake is of was van erfpacht of erfdienstbaarheid, wordt dat ook vastgelegd in de kadastrale gegevens.

Er zijn een aantal manieren waarop je deze kadastrale informatie kan vinden:

1. **Archiefviewer Kadaster:** Je kan hier de volledige kadastrale geschiedenis terugvinden vanaf de start van kadastrale registratie rond 1832 tot en met ongeveer 1985. Echter zonder ervaring is dit redelijk complex, houdt rekening met minimaal 3 à 4 uur voor je eerste adres. De kosten bij het Kadaster zijn ongeveer 140 euro voor een jaar toegang, laten doen kost ongeveer 350 euro.

2. **Homestory App:** Bestel de informatie in de app. Dit is volledig inbegrepen bij Homestory PLUS. Ook helpen we je graag aan een gratis toegang voor een week wanneer je het zelf wilt proberen.
3. **Huidig kadastraal element:** Weet je het huidige kadastraal element niet? Deze is gemakkelijk gratis te vinden via bijvoorbeeld [Kadasterdata.nl](https://kadasterdata.nl).
4. **Oudste kadaster:** Via [Hisgis](https://hisgis.nl) kan je voor een groot deel van Nederland de eigenaren van het perceel vinden van omstreeks 1835. Kies de kaart van jouw regio en navigeer naar je adres. Bij veel kaarten kan je een modernere laag weergeven om het makkelijker te maken de exacte locatie te vinden. Het is ook leuk om te kijken naar gebouwen in de buurt.
5. **Minuutplan & verzamelplan:** In de [Beeldbank van het Cultureel Erfgoed](https://beeldbank.cultureelerfgoed.nl) vind je de oudste kadastrale documenten. Een minuutplan van jouw sectie geeft een mooi overzicht van de omgeving omstreeks 1835. Het verzamelplan en aanwijzende tafels geven meer informatie over de eigenaren en het gebruik van de percelen.

Archiefviewer: verkorte handleiding

Archiefviewer 1 – Register 71: Nadat je de Archiefviewer hebt aangevraagd kan je via de “Register 71” functie opzoeken welke leggers (=eigenaren) gekoppeld zijn aan het kadastraal element of adres. Ook zal je zo eventueel onderliggende kadastrale elementen (elementen waar het huidige element uit ontstaan is) terugvinden. Het is verstandig om dit op te schrijven voor vervolgstappen. Hier kan je een [template vinden via Google Sheets](#).

Archiefviewer 2 – Leggerartikels: Nu kan je via de “Leggerartikel” functie zoeken op de legger nummers. Noteer per legger het opgenomen adres, kadastraal element + eigenschappen en eigenaarsinformatie. Ook vind je hier wat de voorliggende en de opvolgende legger is, noteer die ook! Werk vervolgens je weg terug in de tijd. Het kan complex zijn doordat kadastrale elementen veranderen door de tijd. Zeker bij splitsingen en samenvoegingen.

Archiefviewer 3 – Veldwerk en Hulpkaart: Als laatste kan ook via de verschillende “Veldwerk” of “Hulpkaart” functies gezocht worden naar metingen en aantekeningen van veldmeters. Dit kan zeer nuttig zijn als je vastloopt in hoe kadastrale elementen nu zijn samengevoegd of gesplitst. Ook staan er soms interessante aantekeningen op over eigenaren of bewoners.

Bevolkingsregister, gezinskaarten en adresboeken

Sommige steden beschikken over een archief van het bevolkingsregister, gezinskaarten en/of adresboeken. Hier kan je vaak op basis van een adres zoeken welke vroegere bewoners genoteerd zijn. In grote steden zoals Amsterdam, Den Haag, Utrecht en Rotterdam zijn dit belangrijke bronnen. Buiten de grote steden is deze informatie vaak lastiger te vinden. Dan zijn het Kadaster en kranten goede alternatieven.

- [Lees hier meer over adresboeken](#)

Bouwdossier

Bouwtekeningen en vergunningsaanvragen zijn meestal te vinden in het gemeentelijk archief. Soms is dat online beschikbaar maar meestal moet dat opgevraagd worden. In deze documenten staan vaak ook namen van oud-eigenaren en/of bewoners. Noteer deze dus ook.

- [Vind het juiste loket voor bouwdossiers in jouw regio in de Homestory App](#)

Street View

Sinds ongeveer 2008 worden van de meeste straten in Nederland regelmatige foto's gemaakt door kaartdiensten. In Google Street View kan je zo niet alleen recente afbeeldingen krijgen van de voor- en achtergevel van een huis, maar ook van het recente verleden. Kies voor More dates in Street View, selecteer het jaar en maak screenshots.

- [Bekijk en screenshot afbeeldingen in Google Street View](#)

2.3 Eigenaren & bewoners

Het verhaal van een huis komt pas echt tot leven met achtergrond van oud-eigenaren en bewoners. Uit het onderzoek op het adres heb je als het goed is verschillende namen van kunnen noteren. Op basis van deze namen ga je vervolgens in verschillende bronnen zoeken.

Belangrijkste bronnen: Genealogie voor familie-inzichten, Kranten voor meer achtergrond met name van 1850 tot en met 1965, Zoekmachines voor meer recente informatie, Lokale & Provinciale archieven voor meer achtergrond.

Bij de namen van eigenaren en bewoners moet je er rekening mee houden dat deze vaak op verschillende wijzen genoteerd worden. Alleen achternaam, achternaam en eerste voorletter, alle voorletters en achternaam, volledig uit geschreven namen, etc. Het is dus goed voor iedere gevonden persoon ook verschillende zoektermen te noteren en bij te houden waar je erop gezocht hebt.

Genealogie

Via genealogiewebsites vind je meer informatie over oud-eigenaren of bewoners. Bijvoorbeeld familie samenstellingen, huwelijken, geboortes, overlijden en beroepen. Er zijn vele genealogie zoekplekken in Nederland. Soms op provincie en regionaal niveau maar ook diverse landelijke platforms. Ook zijn er specifieke stambomen van sommige families online te vinden.

- [Genealogie online heeft bij Homestory de voorkeur als startpunt](#)

TIP 4: Controleren en aanvullen

De gevonden informatie voorleggen aan de lokale historische kring of oudere buurtbewoners kan helpen om meer achtergrond te krijgen of om bepaalde zaken te verifiëren.

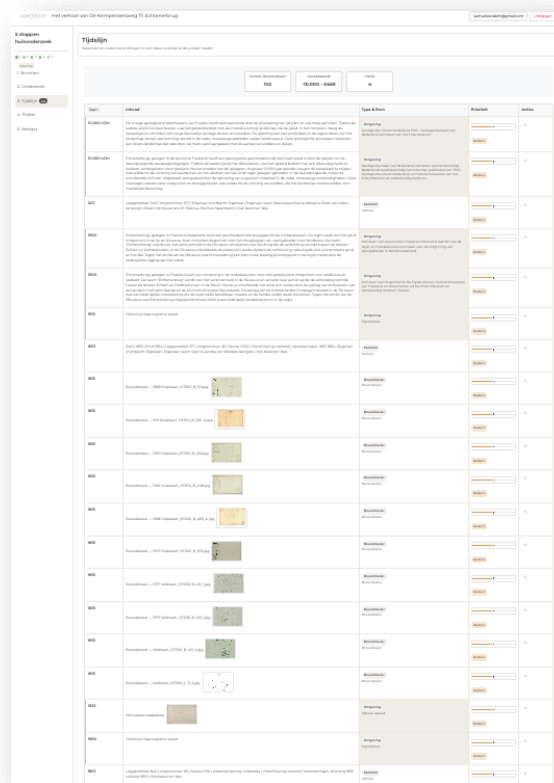
STAP 3: TIJDSLIJN

Nu je alles hebt uitgeplozen wil je een overzicht hebben van alle gevonden informatie. Een tijdslijn op chronologische volgorde is daarbij een goed startpunt.

Prioriteiten en aanvullen

Op basis van de tijdslijn kan je prioriteiten stellen en bepalen welke onderdelen wel en niet in het verhaal komen. Maar bekijk ook waar wellicht nog gaten zitten in het verhaal. Periodes waar je nog weinig over weet. Of een tijdsperiode waar je nog geen eigenaren of bewoners bij hebt.

- [Kopieer spreadsheet template of gebruik de Homestory App](#)

The screenshot displays a digital timeline interface. At the top, there are navigation tabs for 'Tijdslijn' and 'Aanvullen'. Below the tabs, there are filters for 'Type & Status' and 'Prioriteit'. The main content is a table with the following columns: 'Type & Status', 'Prioriteit', and 'Aanvullen'. The table contains multiple rows of data, each representing a historical event or period. The events are listed in chronological order, with dates ranging from 1800 to 1900. The descriptions are brief, and the 'Type & Status' column indicates the nature of the event, such as 'Gebouwd' or 'Verwoest'. The 'Prioriteit' column shows a color-coded bar indicating the priority level of each event. The 'Aanvullen' column contains a small icon representing the event's status.

Afbeelding 2: voorbeeld tijdslijn

STAP 4: POSTER

Het verhaal

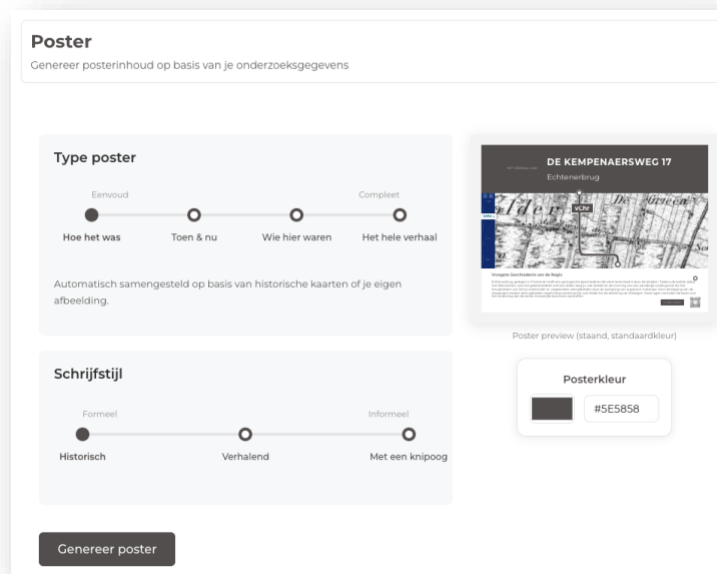
De feiten die je bewaart en hebt gemarkeerd als hoge prioriteit wil je gebruiken om een verhaal te maken. Bepaal daarbij hoeveel tekst en afbeeldingen je wilt gebruiken. En wat voor schrijfstijl je wilt hanteren. Meer historisch feitelijk, meer verhalend of met een knipoog.

Het beeld

Een verhaal alleen is mooi, maar het gaat nog meer leven met een mooie opmaak en gebruik van de afbeeldingen. Een aantal concept posters die je zou kunnen overwegen:

1. Hoe was het vroeger: historische kaart met geschiedenis omgeving
2. Toen en nu: historische kaart en afbeelding van nu
3. De bewoners en eigenaren: afbeeldingen van huis en bewoners
4. Het hele verhaal: alles gecombineerd

Bedenk bij de steunkleur voor je poster waar deze komt te hangen. Een kleur die daarbij past maar wel voldoende contrast oplevert is belangrijk.

Afbeelding 3: Voorbeeld posters in Homestory App kant-en-klaar

STAP 5: BEWAAR

Nu je verhaal en beeld hebt, wil je ervoor zorgen dat het verhaal behouden blijft, aangevuld en wellicht gedeeld.

Deel

Een korte samenvatting met enkele foto's is leuk om te delen met vrienden en familie via social media zoals Facebook of Instagram. Ook zijn er speciale Facebook groepen die historische informatie delen over bepaalde buurten die dit soort verhalen graag ontvangen. Ook kan je het delen met een lokale historische kring die het wellicht wil opnemen in hun archief.

Nooit klaar

De geschiedenis is nooit af. Er komen natuurlijk altijd nieuwe gebeurtenissen bij een huis. Leg deze vast zodat het verhaal compleet blijft. Ook zal je later altijd meer informatie krijgen van andere mensen als je het gedeeld hebt. Door deze informatie vast te leggen, kan het verhaal nog completer worden.

Duurzaam

Leg het permanent vast. Het verhaal van je huis blijft voor altijd waardevol. Om het niet te verliezen aan een computer die stuk gaat of een cloudservice die wordt gewijzigd of opgezegd is het goed om na te denken hoe je het verhaal permanent digitaal kan vastleggen. Homestory zorgt voor een permanente digitale kluis.

Overdraagbaar

Draag het over. Wanneer je zelf verhuist of overlijdt wil je natuurlijk niet dat het verhaal stopt. Daarom is het goed om na te denken hoe je het verhaal zo kan overdragen dat een ander er verder mee kan gaan. Een digitale kluis die toegankelijk is voor de eigenaar en overgedragen kan worden is daarbij een mogelijkheid.

Verder lezen

- Op zoek naar huis, straat of buurt: handleiding voor historisch huisonderzoek. Kees van der Wal
- The Making of Home, Judith Flanders

Reactie, opmerkingen en/of andere tips horen we graag! info@homestory.world